

Energetyka w Europie. Fundamenty, geografia i transformacja.

Przewodnik wizualny
dla uczniów geografii.

Gospodarstwa domowe

Podstawa funkcjonowania (oświetlenie, urządzenia AGD: lodówki, pralki).

Cyfryzacja

Zasilanie systemów teleinformatycznych (komputery, sieć internetowa).

Usługi krytyczne

Warunek absolutny dla pracy instytucji użyteczności publicznej (szpitale, banki).

Prąd elektryczny

nie istnieje w naturze w gotowej formie. Przemysł musi przetworzyć inne rodzaje energii.

Przemysł

Niezbędny, aby fabryki mogły wytwarzać podstawowe artykuły, np. żywność.

Źródła Odnawialne

Niewyczerpywalne (Zasoby nigdy się nie skończą).

Energia słoneczna

Energia wiatru

Energia wody płynącej

Energia geotermalna
(ciepło z wnętrza)

Biomasa
(spalanie roślin)

Źródła Nieodnawialne

Wyczerpywalne (Wymagają surowców mineralnych, których nie da się odtworzyć).

Węgiel kamienny
i brunatny

Ropa naftowa

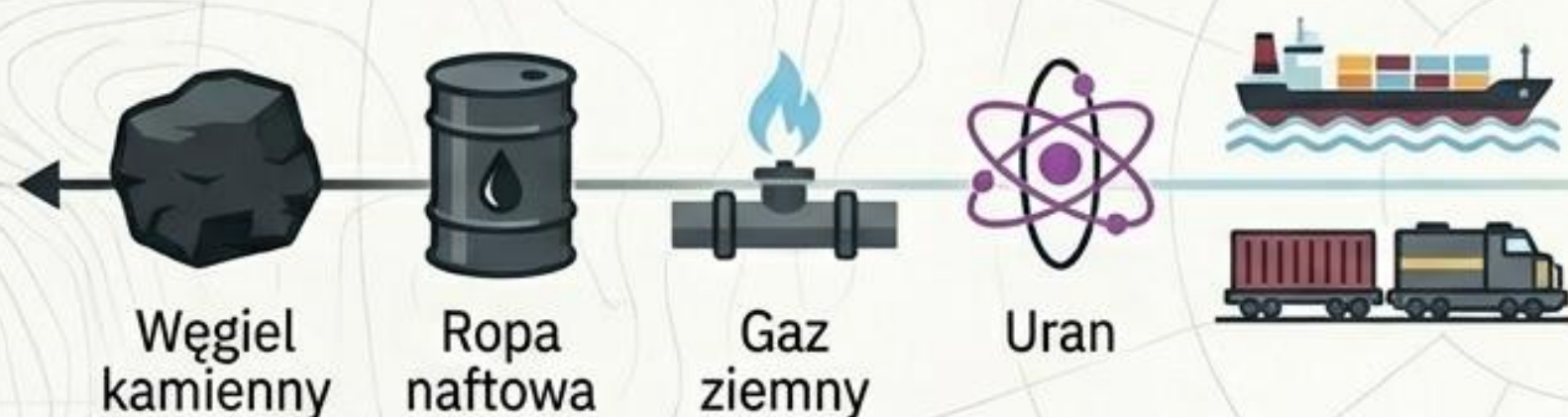
Gaz ziemny

Energia jądrowa
(głównie uran)

Elektrownie Mobilne

Niezależne od źródeł. Możliwość transportu na duże odległości. Elektrownie mogą stać daleko od kopalni.

Elektrownie Zakotwiczone

Uzależnione od środowiska. Elektrownia musi przyjść do źródła.

Dlaczego węgiel brunatny nie podróżuje?

Ten rodzaj węgla silnie traci na jakości podczas transportu. Elektrownie ciepłe muszą być budowane bezpośrednio przy złożach (np. w Polsce).

Elektrownie Słoneczne

Wymagają regionów o dużej liczbie dni słonecznych w roku.

Elektrownie Wiatrowe

Wymagają obszarów o dużej, stałej wietrzności.

Elektrownie Wodne

Wymagają górskich rzek o dużym spadku.

Uwaga: Budowa na nizinach powoduje konieczność zalania ogromnych obszarów i zmianę biegu rzeki!

Elektrownie Geotermalne

Wymagają specyficznej budowy geologicznej pozwalającej na dostęp do ciepła z wnętrza Ziemi.

Norwegia:
Górski krajobraz to ogromna
rola elektrowni wodnych.

Islandia i Włochy:
Unikalna budowa geologiczna
daje pozycję liderów
w energetyce geotermalnej.

Dania:
Wietrzne wybrzeża to potężny
udział energetyki wiatrowej.

Polska:
Struktura produkcji
mocno oparta na zasobach
węgla brunatnego.

Francja:
Potęga energii jądrowej
(niemal 2/3 produkcji prądu).

Grecja:
Nasłonecznione południe
sprzyja energii słonecznej.

Odwrót od paliw kopalnych (węgiel, ropa, gaz)

- Ogromne zanieczyszczenie powietrza (ikona smogu),
- Fizyczne wyczerpywanie się złóż mineralnych (ikona pustego koszyka)

Dynamiczny wzrost OZE

Fakt: W ostatnich latach w UE produkcja z OZE osiągnęła ilość zbliżoną do produkcji ze źródeł nieodnawialnych.

Zmiana nie jest tylko kwestią technologii, to konieczność dla ochrony środowiska i utrzymania bezpieczeństwa energetycznego.

Blaski OZE

- Brak emisji zanieczyszczeń powietrza.
- Niewyczerpywalność źródła (wiatr, słońce, woda się nie skończą).

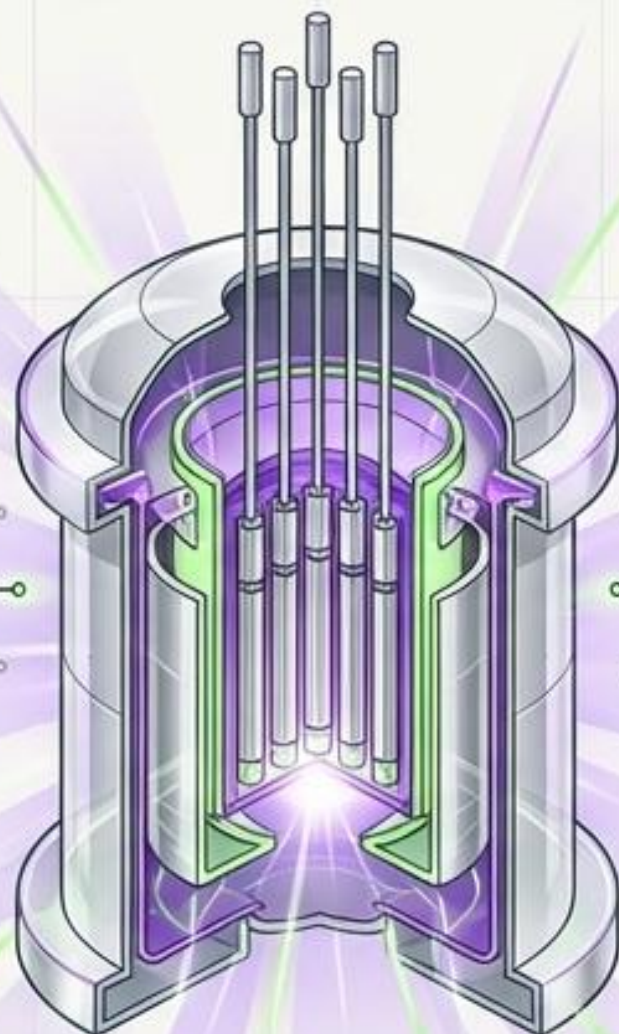
Cienie OZE

- Zazwyczaj znacznie niższa wydajność względem elektrowni ciepłych.
- Krytyczne uzależnienie od warunków pogody (np. wiatraki działają tylko wtedy, gdy wieje).

W wielu krajach Europy klimat i rzeźba terenu po prostu nie pozwalają na pokrycie 100% zapotrzebowania wyłącznie z OZE. Co wtedy?

Potęga

- Niezwykle wysoka wydajność.
- Czysta produkcja (kompletny brak emisji zanieczyszczeń powietrza podczas pracy).

Kontrowersje

- Powstawanie bardzo szkodliwych odpadów (wymagają skomplikowanego, bezpiecznego składowania).

- Lęk przed awariami. Wprawdzie zdarzają się bardzo rzadko, ale ich skutki bywają katastrofalne.

* Rozwój nowych technologii (np. systemów bezpieczeństwa) pozwala z każdym rokiem coraz bardziej zmniejszać ryzyko jakiegokolwiek awarii.

Oparcie systemu na stabilności.

We Francji elektrownie jądrowe wytwarzają niemal 66% (2/3) całej energii elektrycznej w kraju.

Strach przed zagrożeniem.

Z powodu obaw o skutki awarii reaktorów, Austria ustanowiła całkowity zakaz budowy i funkcjonowania elektrowni jądrowych.

TABELA DIAGNOSTYCZNA ŹRÓDEŁ ENERGII (Trade-off Dashboard)

	Niezależność od pogody	Brak emisji spalin/zanieczyszczeń	Wydajność z jednej elektrowni	Problem wyczerpywania złóż
Paliwa Kopalne (Węgiel, ropa, gaz)	Wysoka	Niska	Średnia/ Wysoka	Tak
OZE (Wiatr, słońce)	Niska	Wysoka	Niska	Nie
Energia Jądrowa	Wysoka	Wysoka	Bardzo wysoka	Tak, ale zużywa mało uranu

Złoża surowców się wyczerpują, presja na ochronę środowiska rośnie,
a nasze zapotrzebowanie na prąd nigdy nie było większe.

**Wszystko, z czego dziś korzystasz, opiera się na energii.
Jak będzie wyglądał miks energetyczny Europy i z czym
będziemy się mierzyć, gdy to Twoje pokolenie zacznie
decydować o gospodarce przestrzennej kontynentu?**